

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 251/2022
20.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Станковић и др Илије Зиндовића, у парници тужиоца EUROLIFE ДОО Београд, Ул. краља Петра бр. 42/33, чији је пуномоћник Немања Рубеж, адвокат у ..., против туженог BANCA INTESA АД Београд, ул. Милентија Поповића бр. 76, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, вредност предмета спора 150.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 6 Пж 3770/2021 од 28.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 20. априла 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 6 Пж 3770/2021 од 28.09.2021. године у делу којим је потврђена пресуда Привредног суда у Београду 3 П 6653/2020 од 23.03.2021. године у ставу првом и трећем изреке,

ревизија **СЕ ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА, ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Привредног апелационог суда 6 Пж 3770/2021 од 28.09.2021. године и пресуда Привредног суда у Београду 3 П 6653/2020 од 23.03.2021. године у ставу првом и трећем изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништав члан 3. став 1. тачка 1. Уговора о отварању акредитива број ... од 30.06.2004. године закључен између тужиоца и банке Делта АД Београд, чији је правни следбеник тужени, и **ОДБИЈА СЕ** тужбени захтев којим је тужилац тражио да му тужени исплати износ од 24.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 12.08.2004. године до исплате.

II НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 6 Пж 3770/2021 од 28.09.2021. године у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву за утврђење ништавости члана 6. Анекса број 1. Уговора о отварању акредитива од 30.06.2004. године, и исплати новчаног износа од 1.175,00 УСД са припадајућом каматом, и у том делу се ревизија одбацује као недозвољена.

III ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац EUROLIFE ДОО Београд да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 57.300,00 динара у року од 8 дана од дана пријема писаног преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 3 П 6653/2020 од 23.03.2021. године, у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев па је утврђено да је ништав члан 3. став 1. тачка 1. Уговора о отварању акредитива број ... од 30.06.2004. године закључен између тужиоца и банке Делта АД Београд, чији је правни следбеник овде тужена банка. У ставу другом изреке, усвојен је тужбени захтев па је утврђено да је ништав члан 6. Анекса број 1 на Уговор о отварању акредитива закључен између тужиоца и банке Делта АД Београд, чији је правни следбеник овде тужена банка. У ставу трећем изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу исплати по основу стицања без основа износ од 24.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 12.08.2004. године. У ставу четвртом изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 1.175 УСД са затезном каматом коју прописује и наплаћује Централна банка Сједињених америчких држава од 22.11.2007. године до 25.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате у висини законске затезне камате из члана 4. и 5. Закона о затезној камати. У ставу петом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 64.200,00 динара са каматом од извршности до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда 6Пж 3770/2021 од 28.09.2021. године одбијене су жалбе тужиоца и туженог као неосноване и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену ревизију позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе, у делу којим се побија другостепена одлука којом је одлучено о ништавости члана 3. став 1. тачка 1. Уговора о отварању акредитива од 30.06.2004. године и обавезан тужени да тужиоцу по том основу исплати 24.000,00 динара са законском затезном каматом од 12.08.2004. године до исплате.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у наведеном делу у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија туженог основана.

Побијана пресуда донета је без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са правним претходником туженог, банком Делта АД Београд закључио Уговор о акредитиву од 12.08.2004. године. Чланом 3. уговора уговорено је да тужилац правном претходнику туженог плати фиксну једнократну накнаду за обраду захтева за отварање акредитива у износу од 24.000,00 динара. Међу парничним странкама није било спорно да је тужени од тужиоца наплатио наведени износ у складу са цитираном одредбом члана 3. Уговора о акредитиву.

Према становишту нижестепених судова члан 3. Уговора о отварању акредитива представља ништаву уговорну одредбу из разлога што садржи обавезу плаћања банкарских провизија за обраду захтева чији предмет није одређен. Судови су става да су изостали јасни и недвосмислени подаци о трошковима провизије за обраду захтева, јер је наведеном уговорном одредбом предвиђено да налогодавац пре отварања акредитива плати банци на име банкарске провизије за обраду захтева износ од 24.000,00 динара, па нижестепени судови налазе да је овако постављена накнада неодређена. Другостепени суд додаје да правни претходник тужене банке није у форми понуде тужиоца упознао са обавезом да сноси трошкове обраде кредита, као и да је међу странкама уговорена ефективна каматна стопа, а потом једнократна накнада за трошкове обраде кредита, те да је наведено противно начелу савесности и поштења, што овакву уговорну одредбу чини ништавом.

Врховни касациони суд не прихвата изнето становиште нижестепених судова јер је засновано на погрешној примени материјалног права.

Наиме, тужбом се тражи утврђење ништавости уговорне одредбе из Уговора о отварању акредитива на основу ког је тужилац правном претходнику тужене банке дао налог за отварање акредитива ради измиривања обавеза по одређеном правном послу. У самом уговору назначено је да се тужилац обавезује да сауговорачу плати фиксну једнократну накнаду за обраду захтева за отварање акредитива у износу од 24.000,00 динара. Дакле, у конкретном случају ради се о накнади за обраду захтева за отварање акредитива, код ког правног посла не постоји ефективна каматна стопа на коју се позивају нижестепени судови. У тој ситуацији правни претходник тужене банке није имао обавезу да исказује трошкове кредита кроз ефективну каматну стопу, нити да примењује подзаконске акте Народне банке Србије којим је регулисан јединствени начин обрачуна ефективне каматне стопе код кредита, финансијског лизинга или депозита.

Наведена уговорна обавеза није ништава ни са становишта неодређености предмета на које одредбе Закона о облигационим односима се позива првостепени суд. Ово из разлога што је јасно дефинисано да је обавеза тужиоца да плати износ од 24.000,00 динара, а чињеница да банка није спецификовала, нити на било који други начин образложила структуру и механизам тих трошкова не чини саму уговорну одредбу ништавом. У моменту закључења уговора није постојало законско ограничење уговарања трошкова обраде захтева за отварање акредитива, будући да се ради о банкарском правном послу који се разликује од кредитног, па самим тим не могу се примењивати законске и подзаконске одредбе којима је регулисан уговор о кредиту. Имајући у виду да су нижестепени судови применили материјално право које се везује за правне послове кредита и депозита, где не спада уговор о отварању акредитива,

Врховни касациони суд је преиначио нижестепене одлуке тако што је одбио тужбени захтев за утврђење ништавости члана 3. Уговора о акредитиву, и последично наведеном, одбијен је и тужбени захтев за исплату износа од 24.000,00 динара, колико је правни претходник тужене банке наплатио по наведеној уговорној одредби.

Из наведених разлога, применом одредбе члана 416. став 1. Закон о парничном поступку донета је одлука као у ставу другом изреке.

У преосталом делу посебна ревизија туженог није дозвољена. Изражено становиште нижестепених судова у погледу утврђења ништавости уговорне одредбе из члана 6. Анекса број 1 на Уговор о отварању акредитива од 30.06.2004. године, у складу је са правним ставом усвојеним на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној дана 22.05.2018. године и његовом допуном усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 16.09.2021. године. У конкретној чињенично-правној ситуацији, Анексом уговора обавеза тужиоца за покриће акредитивне своте код правног претходника тужене банке, промењена је у обавезу корисника кредита из уговора о краткорочном кредиту, па су Анексом уговора регулисани услови под којима се одобрава наведени кредит. Између осталог, поред уговорене каматне стопе у члану 6. уговора предвиђено је да тужилац плати правном претходнику тужене банке провизију за услуге банке у висини од 0,50% од износа кредита. Имајући у виду наведене правне ставове Врховног касационог суда, у случају када нема доказа да је банка поступила на начин да кориснику кредита у понуди за закључење уговора на јасан и недвосмислен прикаже све трошкове које је дужан да плати, те да исте прикаже кроз ефактивну каматну стопу, то представља несавесност правног претходника тужене банке која води ништавости имовинског права уговореног таквим поступањем у сопствену корист, због чега нема повреде правног става Врховног касационог суда. Стога, нема потребе за разматрањем правног питања од општег интереса или правног питања у интересу равноправности грађана, као ни потребе за новим тумачењем права, јер су нижестепени судови поступили у складу са ставом Врховног касационог суда поводом спорног правног питања.

На основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 82/11... 18/20) одлучено је као у ставу трећем изреке.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и нашао да ревизија туженог у наведеном делу није дозвољена.

Тужилац је против тужене поднео тужбу дана 26.11.2020. године. Вредност предмета спора је 150.000,00 динара.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о привредном спору мале вредности из одредбе члана 487. Закона о парничном поступку то се закључује да изјављена ревизија сходно одредби члана 479. став 6. истог закона није дозвољена.

Из наведених разлога, на основу члана 413. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу трећем изреке.

Врховни касациони суд је туженом досудио трошкове ревизијског поступка у смислу члана 163. став 2. Закона о парничном поступку, па је на опредељени предлог, туженом досудио износ од 21.600,00 динара на име састава ревизије (са ПДВ-ом), износ од 37.200,00 динара на име таксе на ревизију и износ од 55.800,00 динара на име таксе на одлуку по ревизији, што све укупно износи 114.600,00 динара. Имајући у виду половичан успех туженог у ревизијском поступку, Врховни касациони суд је туженом досудио износ од 57.300,00 динара на име трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**